

Tekst: 1 Kor. 15 : 3 – 5

KRUISGELOOF EN PAASGELOOF

Want voor alle dingen heb ik u overgegeven, hetgeen ik zelf ontvangen heb: Christus is gestorven voor onze zonden, naar de Schriften, en Hij is begraven en ten derden dage opgewekt, naar de Schriften, en Hij is verschenen aan Céphas, daarna aan de twaalven.
(Vert. NBG51)

Gemeente van Christus,

Traditie! Traditie!

Zo begint de beroemde musical Anatevka. Die gaat over een joodse dorpsgemeenschap in Oost Europa in het begin van de 20ste eeuw.

Een gemeenschap vol tradities.

Koppelaarsters brachten jongens en meisjes tot een huwelijk.

De ereplaatsen aan de oostermuur van de synagoge waren voor de notabelen.

De standen van rijken en armen werden zorgvuldig onderscheiden.

Waarom?

Traditie! Ingeslepen gewoonte, zede, gebruik... misschien al eeuwen...

Wij in onze kerken zijn er ook niet vreemd aan.

Neem nu onze eigen hier.

De dominee kleedt zich in een zwarte toga met witte bef, het gewaad van een academicus uit de voor-vorige eeuw. Waarom? Traditie!

De gemeentezang wordt begeleid door één instrument, een orgel met vele stemmen en met één musicus, de organist. Waarom niet een orkestbak met meerdere instrumenten? Traditie!

De koster loopt na de aanvang van de kerkdienst zijn rondje langs de deuren, altijd via de zuidwestelijke muur, nooit andersom. Waarom? Traditie!

Wat betekent dat woord? Traditie is "overlevering". Het is altijd zo geweest.

Van vader op zoon, van generatie op generatie worden gewoonten overgeleverd en voortgezet.

Het woord traditie heeft bij velen niet zo'n goede klank. Het heeft de gevoelswaarde van dor, ouderwets, star. Uit traditie naar de kerk gaan - dat vinden we eigenlijk niet de bedoeling.

"Hoe preekt de dominee?" "Nou, hij bedoelt het wel goed, maar hij preekt wel erg traditioneel". Dan zeggen we: hij loopt steeds maar op de platgetreden paadjes. Veel nieuws heeft hij niet te zeggen.

Nu gaan we naar Paulus, de briefschrijver van onze tekst. Hij schrijft aan de Korinthiërs. Het thema van dit deel van de brief is het Paasgeloof.

Pasen. Opstanding van Christus. Opstanding van de doden.

Heel veel mensen konden daar echt niet bij.

Er waren er en er zijn er nog, die er niet in geloven. Dood is dood. Weg is weg. Het is mooi als je moedig en waardig sterft. Zoals Macbeth bij Shakespeare. Zijn laatste woorden, voor het gevecht dat hem het leven zal kosten, zijn:

At least we'll die with harness on our back: Het laatste is: moedig, geharnast dood te gaan.

Maar zo gaan er niet veel..... er is dikwijls wanhoop, tragiek, angst, pijn vertwijfeling.

En de christenen dan?

Ach, reeds Paulus ontmoette bij velen van zijn medegelovigen twijfel, ongelooft en dwaling. En in onze moderne tijd zijn er ontelbaar velen, die niets geloven van een leven na de dood, van opstanding en eeuwig leven.

Ook onder christenen is veel twijfel en onzekerheid.

Paulus nu is een gepassioneerd vertolker van de Boodschap van Pasen. Hij wil die weifelende Korinthiërs een hart onder de riem steken en verkondigt hartstochtelijk het Paasgeloof.

Hij geeft rekenschap van zijn vertrouwen in een Christus, die de dood overwint.

En dan lijkt het wel heel wonderlijk, dat hij begint met de *traditie*. De overlevering!

"Want voor alle dingen heb ik u overgegeven (eig. "overgeleverd") hetgeen ik zelf ontvangen heb.... "

Hij heeft dus zijn geloof *overgeleverd* gekregen. En hij heeft het weer aan anderen *overgeleverd*.

U voelt wel, hier heeft het woord *traditie* een zeer diepe betekenis. In de H. Schrift is *traditie* een onmisbaar-heilige zaak.

Het Woord komt van Christus. Die overhandigt dat volle Woord aan zijn apostelen. En die geven dat Woord weer door aan de gemeenten.

En die gemeenteleden geven het weer door aan hun kinderen en anderen.

Dat moet ook zo met Gods Waarheid: het moet gaan van mond tot mond, van hand tot hand, hand-over-hand, dat is de ware *traditie*.

Overhandiging!

U kunt het vergelijken met zo'n ouderwetse brandbluslinie. Vroeger, in de tijd van de primitieve brandweer. Men putte water uit een sloot of rivier of een

put, met emmers, en dan gaf men die emmers door langs een rij van mannen, brandweermannen, tot het water werd uitgegoten over het vuur. Of een estafette-loop: het stokje gaat van de een op de ander over en zo maar door.

Zo gaan de grondwoorden van Gods getuigenis de mensenwereld door. In een levende traditielijn, van mens tot mens, altijd verder.

Paulus kreeg het Woord van Pasen aangereikt om het weer door te geven aan zoveel mogelijk mensen. Zo kwam hij met Gods Woord ooit ook tot de Korinthiërs. Hij heeft hun dus het Evangelie *overhandigd*. "Hetgeen ik ook aan u overgegeven heb".

Gemeente, staan wij ook in die overlevering, in die levende traditie? Hebben wij die volle emmer van God - het Evangelie - ontvangen en doorgegeven? Ontvangen. Het Evangelie ontvang je. Ook Paulus heeft het niet verzonnen of aangedikt. Hij kreeg het aangereikt. Van een Ander. Van Christus en de Heilige Geest.

Ook predikanten in de kerk hebben geen patent op het Woord van God. Wij geven aan u door wat wij zelf hebben horen vertellen. En waarom ben ik dominee geworden en anderen ouderling of zending of evangelist? Omdat er de opdracht ligt: "Zegt het voort!" He ga van mond tot mond, van kind tot kind, van hart tot hart, van land tot land.

Wat is dan dat Evangelie? Wat dragen wij over?

Vragen we het aan Paulus.

Goed. Dan zegt hij: "Voor alle dingen heb ik u overgegeven..."

Voor alle dingen. Het allereerste. Het betekent niet het eerste in tijd, maar het eerste in betekenis. De hoofdzaak! Van de eerste rang. Waar het om gaat! Gemeente, spits nu uw oren.

Wat is volgens deze belangrijke apostel van Christus het voornaamste, het eerste, waar het om gaat in het leven. Wat vindt de bijbel nu het eerste van het hele geloof?

Wat zou u zelf vinden? Wat gelooft een christen?

U denkt misschien..... het belangrijkste is, dat ik in de hemel kom.

Of: dat iemand alles geschapen heeft.

Of: dat er werkelijk zin in het leven is.

Of: dat de naastenliefde wat verbetert!

Zou dat het zijn? Nu gaat het daarin bepaald niet om futiliteiten.... het is allemaal heel belangrijk wat u vindt, zeker weten....

Paulus, wat zegt hij? Waar leeft hij van, waar leeft hij voor, wat is zijn kern? Ik heb u overgeleverd.... wel, dan komt het, in 4 regels, zijn geconcentreerde geloofsbelijdenis:

Christus is gestorven voor onze zonden;
 Christus is begraven;
 Christus is opgewekt op de derde dag;
 Christus is aan Kephias en de anderen verschenen.

Nog korter gezegd:

Christus is voor ons gestorven, begraven, opgewekt en verschenen.

Dat is zijn geloof in de kern. In die geloofstraditie staat hij en dat gaf en geeft hij door als de pit, het klokhuis van het geloof. Het *kruisgeloof* en het *paasgeloof* in een paar zinnen. En als je van die zin nu even alle werkwoorden en bijvoeglijke naamwoorden weglaat, dan houd je het trillende hart over: CHRISTUS.

Het evangelie is Christus Zelf. Hij is mijn alles, mijn leven, mijn zin, mijn bestaan, mijn ziel, mijn Heer en mijn God.

Is dat bij u ook zo, gemeente? Weet u, ons geloof kent veel franje, bijvoegsels, gewoonten (die kleine tradities waar ik mee begon). Dat is op zichzelf niet kwaad. Hoewel sommige tradities ver afgedwaald zijn van die levende kern Christus. Wat is er van Hem nog levend b.v. bij tradionele vormen als de kerstboom, de paaseieren of een pinkstermenu?

We proeven vanmorgen die levende kern van ons geloof. Christus voor ons gestorven, begraven, opgewekt, verschenen.

Vier werkwoorden. Eigenlijk komt het aan op twee regels:

Christus gestorven en begraven (het lijden);

Christus opgewekt en verschenen (de overwinning).

Oftewel: het KRUIS ter verzoening van onze SCHULD

en: de OPSTANDING ter verlossing van onze DOOD.

Dat zijn de kernen, dat is de twee-eenheid van Goede Vrijdag en Pasen, van verzoening en opstanding. De schuld weg en de dood weg. De zonde weg en het graf stuk. De twee grote daden van God in en door Jezus Christus.

Kruis en Opstanding. De hele boodschap is als een ellips met twee brandpunten. Al het andere groepeerd zich daar omheen. Aan het kruis verzoent Jezus de schuld van zijn volk, met Pasen overwint hij de dood van zijn volk.

Paulus zegt, ook als tijding voor nu, in 2000 na Christus: DAT is mijn geloof, dat is mijn evangelie, daar komt het op aan en dat heb ik aan jullie overgeleverd. *Die* emmer vol heb ik jullie aangereikt van Godswege: je schuld wordt geblust en je dood wordt geblust!

Wij overdenken dus WAAR HET OP AANKOMT.

Op die vier elementen. We gaan ze alle vier langs. Ons verdiepend in de kern van het christelijk geloof. Deze korte belijdenis. Deze kernbelijdenis. Misschien was het wel zo bedoeld en in zwang in Paulus' dagen, als een eerste samenvattende formulering van het geloof.

Ten eerste: Christus is gestorven voor onze zonden.

Gemeente, proef nog eens deze korte uitspraak. Het lijkt zo'n traditioneel zinnetje... Maar hier gaat het dan wel over de levende traditie van het geloof! Onze zonden hebben Christus de dood ingejaagd. Dat tekent de verschrikkelijke werkelijkheid van onze zonde.

Onze rebellie tegen God. Die is er. Die mag u niet verdoezelen of wegredeneren. Dan doen we wel. Zonde is in onze tijd om zo te zeggen niet "in". "Iets van vroeger", hoorde ik pas iemand beweren. Die iemand sluit kennelijk zijn ogen voor de realiteit van menselijke zonden. Zien we dan niets van de criminaliteit, het geweld van mens tegen mens, de huichelarij, het egoïsme, de schrokkelijke gulzigheid, de vertrapping van de armen, de discriminatie? Sluiten we dan onze ogen voor ons eigen hart, bron van onze fouten, ons ongeloof, onze ikzucht, onze oppervlakkigheid, onze mooidoenerij... ?

Zonden noemt Paulus dat alles onverbloemd.

Gemeente, ook wij, mensen van de 21ste eeuw, moeten van onze zonden worden verlost.

Welnu, Paulus heeft in de Schriften gelezen dat er een messias, een verlosser, moest komen om die verlossing te brengen. Veel van zijn volksgenoten, hoe vertrouwd ook met hun bijbel, de Tenach, hadden dat in de Schriften niet gezien. Paulus vroeger zelf ook niet. Totdat de Geest het licht aandeed. Hij zag en geloofde. Jezus is de Christus en Hij kwam om te sterven voor ons. VOOR ONS. Dat is het bevrijdende in dit geloofszinnetje. Hij voor ons. Dat heeft Paulus geleerd en gezien. Verzoening voor onze schuld. Het Kruis van Christus staat als een teken van deze verzoening in de wereld.

Gemeente, velen willen er niet aan. Maar dit is en blijft toch het hart van ons geloof, want het is het hart van de Schrift: Jezus is, Goddank, gestorven voor onze zonden. Hij deed ze weg. Voor altijd en eeuwig weg. Wat een geloof! Is het ook uw geloof? De dragende kracht van uw leven? Onmisbaar! Het mag en het kan, ook voor u!

Dan het tweede zinnetje: Hij is begraven.

Alle vier de evangelieschrijvers geven een vrij nauwkeurig verslag van Christus' begrafenis. Het staat er precies bij hoe het graf van Jozef van Arimathea gereed was, hoe het lichaam van Jezus gebalsemd werd en in linnen gewikkeld. En begraven.

Er is wel degelijk een heus graf geweest. En dat is belangrijk. Want het kan alleen dan echt Pasen zijn als er de echte, bittere, werkelijke dood geweest is en dat dood-zijn wordt bezegeld met de begrafenis.

Jezus' dood was geen schijndood, geen vertoning, maar een feit. Hij is volkomen ingedaald in onze dood. Er is geen plek, geen feit en geen situatie in mijn leven, gemeente, waar Christus niet bij kan en waar Hij vreemd aan is. Hij wil bij u zijn als u leeft, als u verdrietig bent, als u ziek bent, als u sterven gaat, ja, zelfs als u begraven wordt. Hij heeft dat ook allemaal zelf doorgeworsteld.

Maar dan... dan gaat Paulus overstag naar de overwinningsboodschap. Het derde zinnetje. Dat Christus is opgewekt ten derden dage.

Even dat "ten derden dage". Eens zei een meisje tegen mij: op vrijdagavond is Jezus gestorven en op zondagmorgen opgestaan... dat is toch anderhalve dag?

Hoe dat zit? Dat heeft te maken met de joodse telling. Zij rekenden de gebeurtenissen als één dag: Goede Vrijdag sterven, 1e dag; Stille Zaterdag: Jezus ligt begraven, 2e dag; Zondag, Pasen, opstanding, 3e dag.

Als een blijde, gouden geloofsbelijdenis getuigt de apostel, getuigt de kerk van haar onvergankelijk Paasgeloof: Opgewekt is Hij. Het grieks wijst op een voldongen feit. Het is gebeurd!

Dat geloof, deze overgeleverde waarheid, deze traditie, is een vermetel geloof. De dood overwonnen, hoe is het mogelijk? Ongelooflijk toch?

De Vader heeft de Zoon wakker gemaakt. De Zoon is glorieus opgestaan. Je huivert ervan en je wordt er blij van: Pasen.

Hoe kan het?, zo zeggen velen ongelovig... De Atheners moesten er om lachen toen Paulus hun dit woord overhandigde.... (Hand.17). En wie kan dat niet begrijpen? Geen plaats zo hard als een kerkhof. Niemand kwam ooit terug....

Toch... dit kon niet uitblijven. Dit *moest* volgen op Golgotha. Als de bezegeling van de overwinning op de zonde. Nu ook de overwinning op de dood. Want God is immers de Levende? Wie het niet gelooft maakt van God een kleine, veel te kleine God....!

Paulus neemt het hoog op. Hij schrijft: zonder dit Paasgeloof heb je geen geloof. Zonder deze Paasboodschap is onze prediking ijdel, leeg en ijdel, leeg, is ook uw geloof. Zonder het evangelie van Pasen kunnen we als kerk de tent wel sluiten. en met ons bidden ophouden. Dan heeft het geen zin. Velen beweren dat ook: het heeft geen zin.

Maar de kerk vaart op tegenstroom. Tegen de draad van menselijke rede in. Toch. We zien op God. Hij is de overmachtige. Hij wekt de dode Jezus op. De Heer is waarlijk opgestaan. Echt, waar, levend, lichamenlijk, zichtbaar, machtig. Ook hier staat er bij: "naar de Schriften". Lees je dan in het Oude Testament over Pasen als opstanding? Zijn daar teksten over? Nee, zo niet, wel zo: Paulus heeft ogen gekregen om te zien hoezeer de Levende in de thora, de profeten en de psalmen naar voren kwam. Zondenvergevend en doodsoverwinnend.

Hij is verschenen! Daar gaat de apostel nu verder op door. Maar één verschijning noemt hij met nadruk in het vierde zinnetje: "Hij is verschenen aan Kephaz". Aan Petrus.

Aan de verloochenaar. Aan *die* zelfs vertoonde zich de Levende. Het getuigenis van de erkende eerste apostel geeft toch zeker de doorslag: "De Heer is waarlijk opgestaan en is aan Simon verschenen!", zo riepen de discipelen op die eerste Paasavond. Er zijn erkende ooggetuigen van de Opgestane. Hij is hun verschenen, niet als een spookbeeld, niet als een spiritistische verschijning, niet als een idee of visioen. Maar als een Man, die met hen sprak en at en dronk en liep....

Gemeente, zo zijn we die pregnante geloofsbelijdenis langs gelopen, met die vier zinnetjes en kernwoorden: gestorven, begraven, opgewekt, verschenen. Waar gaat het nu om voor u en voor mij? *Dat wij daarvan leven*. Dat we op die geloofswaarheden staan, dat we er aan hangen, dat we erbij leven. Persoonlijk vind ik het het moeilijkste om in Pasen te geloven op een begraafplaats. De stenen zijn zo hard en de groeven zo onverbiddelijk. En als we kijken naar de doodsheid en onbekeerlijkheid van ons eigen hart.... hoe kom je daar bovenuit?

De Bijbel zegt: Bedrieg uzelf niet. De Here kan zelfs deze vijanden aan. Jezus heeft uw zonde gedragen en uw schuld verzoend. En de dood? Christus heeft hem als een lat over de knie gelegd en gekraakt. De dood is dood. God is opgewassen tegen de problemen van de mens.

Gemeente, Pasen is realiteit ook als u het niet gelooft. Gods feest gaat door, ook zonder u Maar Hij heeft deze overwinning behaald *voor mensen*. Voor zondige mensen en sterfelijke mensen. Voor u en mij.

Heeft dat kracht, heeft dat gelding in uw leven?

Leven wij uit kruis en opstanding? Door het gezag en de overmacht van Gods beloften geraakt en overtuigd?

Ik weet wel, heel veel mensen erkennen dit gezag niet.

Een jongen zegt: Ik moet 't eerst zien.

Een TV-zangeresje zei: Ik doe er niet meer aan, want de wereld verandert er niet van.

Een professor schreef: het paasverhaal is een mythe, niet echt gebeurd, versta het zinnebeeldig.

Een mevrouw zei tegen mij: Pasen is lente, dan ga ik naar buiten, naar de zon....

Dat alles doet tekort aan de waarheid van God. Die verlossende God spreekt met twee woorden: verzoening van de schuld en overwinning van de dood. Nu kom ik, aan het eind van de preek, weer terug bij het begin. Traditie! Traditie! Ja, maar dan in die diepe, echte betekenis: overhandiging van het heil. Overlevering van de beloften.

Denk nog eens aan die brandbluslinie. Ergens op die lijn van generaties mensen staat u, sta jij.

Het Evangelie wordt je aangereikt: Pak aan! Geef door!

Was je moeder de eerste? "Zo moet je bidden: Here zegen deze spijze amen".

De juf zei het , op school: "Jezus is onze Zaligmaker".

Je verloofde zei het, die zeldzame keer dat je een diep gesprek had over kerk en geloof: "We moeten geloven".

Ik zeg het u : Pak aan. Durf je niet? Kun je niet? Dan maar zonder durf en zonder kracht. "Here geef mij een hand om uw heil aan te nemen, geloof om te zien en te aanvaarden: ook voor mij, ook voor mij.

En wie ervan leeft? En wie het vast gelooft?

Die mag en moet het doorgeven. Geef door. Snel. Getuig ervan. Leef het voor. Blus de brand van de wereld, de brand van de zonde en de dood. Zo zal het Paasleven zich verbreiden over heel de wereld. De Heer is waarlijk opgestaan. Halleluja!

Amen.

